

Телевизије против телевизије

На почетку грађанског рата у бившој Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, или рату комунистичких фракција бившег Савеза комуниста Југославије – како се још назива тај оружани сукоб, Србија је 1990. године имала Телевизију Београд, са три програма, Телевизију Нови Сад, са два канала, и Телевизију Приштина. Сматрало се да су све биле под Милошевићевом контролом. Пад тог режима и државни удар 5. октобра 2000. Србија је дочекала са 300 телевизијских и 800 радио-станица. Податак је добијен од Аце Стевановића, тадашњег заменика министра за

телекомуникације. То је парадокс: у време Милошевића, који се оптужује за гушење медија, и у време рата, дошло је до експлозије медија, нелогичног, јер за то није било елементарних услова. Да ли у Србији постоји барем 300 телевизијских редитеља са одговарајућом дипломом и одговарајућим искуством? Да ли постоји барем 300 монтажера са одговарајућом стручном спремом и искуством? А шта ћемо са камерманима, тонцима, миксерима? Можда је и неки уредник са одговарајућим искуством и неопходним познавањем технологије потребан модерним креаторима народне свести? Да ли је на телевизијама запослено 300 лектора, и још 800 на радио-станицама, који брину о језичкој правилности и говорној култури? О томе се у последњој деценији 20. века није размишљало. После октобарске револуције 2000. телевизијске и радио станице су наставиле са самоубилачким размножавањем. Ко ме је одговарао стихижни, дилетантски развој радија и телевизије?

Одговарало је, како се то каже, старом режиму, старој власти да створи утисак о слободи мисли и изражавања. После смене власти одговарало је круговима са запада који су, за време старог режима, у та гласила инсталирали своје људе, нестручне и неспособне, али послушне, који не презају од било чега, као они из 1945. Исти кругови су подржавали и комунисте 1945. и неокомунисте 2000.

Норме за стицање права за емитовање програма нису познате широј јавности, ни стучним, ни интелектуалним круговима. У складу са тим, намеће се закључак да је сваки лопов који је у мутним временима накрао довољно пара могао да отвори своје гласило и шири своју лоповску идеологију. Одсуство критеријума омогућило је да медијским простором овладају дилетанти. Телевизијама је овладао шунд идентичан оном из шездестих и седамдесетих година двадесетог века који је настао на локалним радио станицама.

Телевизијски програми су скупи. Мале станице не могу да га производе. Да би испуниле целодневну шему морају да купују програме. Али, као што немају новца за производњу, немају новца ни за куповину квалитетних програма. Присиљене су да купују петпарачке програме, пре свега серије и филмове. Тако је мала Србија постала велико тржиште за телевизијски шунд. Безвредни филмови и серије врте се из сата у сат. Оне које имају богате спонзоре са запада, петпарачке, ступидне, филмове и серије добијају бесплатно. Само да би народу испрали мозак.

Увид у програмске шеме, објављене у новинама 19. јануара 2006, показује да је на првом каналу РТС-а, који покрива 95% процената територије Србије, било 10 термина за серије, на Б-92 15, на Пинку 9, Станкому 6, Супер ТВ 6 итд. Ако у просеку свака телевизија емитује бар 5 серија дневно, онда је то (помножено са 300 телевизија) 1500 дневно. Има ли толико квалитетних серија и има ли довољно гледалаца који ће са пуном пажњом да их прате од почетка до краја? За десет дана то је 15000 термина или епизода. За месец дана 45000, а за

десет месеци 450 хиљада, мој лепо браво! Од ових бројки се заврти памет. Како ли се тек заврти и помутити памет онима који их гледају? Племенити Дон Кихот је оплеменио своју свест непрекидно читајући витешке романи као што савремени гледалац данас гледа играни (шпанске) серије. Сетимо се: блесави Санчо Панса је видео оно што племенити, начитани, врхунски интелектуалац није могао да примети?

Данас у Србији има колико хоћеш Дон Кихота, али неће бити ни једног Сервантеса. Они који стекну знање и звање Санча Пансе постаће дописници страних медија и добитници угледних награда које додељују потомци модернистичке и соцреалистичке елите Брозовог доба.

Серије и филмови су велико културно и уметничко достигнуће двадесетог века. Али хиперпродукција с краја двадесетог и почетка двадесет првог века угушила је оно што су генијални филмски ствараоци подарили човечанству. Докле ће багра, јара господи, дојучерашња духовна и физичка беда, уништавати оно што најумнији и најталентованији појединци, који се ретко рађају, стварају осветљени зраком свевишње светлости?